

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega ulice št. 12.

Koral, bistvo in merilo prave cerkvene glasbe.*)

Če kedaj med letom, se spodobi gotovo danes na god sv. mučenice Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe, da govorimo na tem mestu o cerkveni glasbi. Pa ne samo z ozirom na to priložnost, ampak sploh je nam vsem koristno in potrebno govoriti o tem predmetu, ki brezdvomno tudi spada v področje in službo duhovnikovo. Dolžnost je vsakega bogoslovca seznaniti se s pravo cerkveno glasbo in se je v toliki meri priučiti, da bo mogel v tem oziru kot služabnik sv. cerkve svojo nalogo prav vršiti. Vsakemu bogoslovcu treba, da se že tu v semenišču ogreje in navduši za sv. cerkveno petje, da bo potem zunaj kot varuh hiše Božje goreče skrbel za njeno lepoto in se tudi v tem oziru izkazal „pridnega in zvestega hlapca“.

Ko si je sv. cerkev izbirala umetnosti za svojo službo, je uvrstila med nje tudi glasbo. In takrat glasbe ni sprejela kot zadnje, ampak dala jej je pred vsemi to prednost, to posebnost, da glasba ne prispeva samo z golo prisotnostjo v povzdigo svetišč Gospodovih in sv. opravil, katera se tamkaj vrše, ampak da posega kot sodelavka v živo dejanje sv. bogoslužja, da tvori z bogoslužjem bistveno enoto in celoto. Z ozirom na tako imenitno in častno službo, kakeršno je odločila sv. cerkev cerkveni glasbi, pa sme po vsej pravici od nje zahtevati, da bodi takšna in samo takšna, kakeršno ona hoče, kakeršno si je ona vstvarila in vzgojila, kakeršna se v resnici spodobi svetiščem Božjim.

In katera je tista sv. cerkvi lastna glasba, katero si ona sama prisvaja in kot tako tudi v prvi vrsti zahteva pred vsemi drugimi?

To je koral. To je glasba, izključno sv. cerkvi lastna; to so one sicer priproste, a čiste in svete melodije, katere sv. cerkev kot svoje dete hrani in neguje od prvih početkov svojega obstanka do dandanes. To petje, to glasbo hoče imeti sv. cerkev v prvi vrsti in šele za koralom dopušča moderno figuralno glasbo, ki pa mora biti skozi in skozi prešinjena z duhom koral.

Toda kaj naj vam govorim o koralu? O, dalo bi se povedati mnogo, premnogo! — Naj vam li opisujem najmnogobrojnejšo različnost in takorekoč

*) Na praznik sv. Cecilije, dne 22. listopada 1902 govoril v ljubljanskem semenišču čč. gg. bogoslovcem g. Stanko Premrl.

neizčrpno bogastvo njegovih spevov, ali naj vas morda učim, kako treba koral prav prednašati, kako ga peti, da mu naše slabo, oziroma površno petje ne bo odvzelo krasote niti mu zatemnilo vrednosti, ali pa naj se celo lotim vprašanja glede pristnih koralnih melodij? Vse to bi bilo lepo in podučno; a vendar ne nameravam o nobenem izmed omenjenih vprašanj na široko razpravljati, pač pa bi vam rad pokazal: 1. koral kot bistvo cerkvene glasbe; kako je namreč sv. cerkev koralno petje tekom stoletij gojila, spopolnjevala, širila in zahtevala kot svoje, edino le njej lastno petje, in 2. koral kot merilo prve cerkvene glasbe; to pa radi visoke njegove vrednosti bodisi iz cerkveno-liturgične, bodisi iz glasbeno-umetniško-estetične strani.

I. Koral, pravim, je bistvo cerkvene glasbe. Navadno ga nazivljejo: *cantus firmus*, *planus*, *gregorianus*. To petje je cerkveno v eminentnem pomenu besede. Porodilo se je v sv. cerkvi sami, izcimilo se je iz njenih potreb in razmer. Slovesnost službe božje je zahtevala petja, a skromne razmere sv. cerkve v prvih stoletjih so vstvarile ravno koral, to je enoglasno čisto melodično, harmonije in takta prosto in v starih cerkvenih tonovih načinih ubrano petje. Podlaga koralu je sicer judovsko tempeljsko petje in pa starogrška glasba, vendar določno obliko in pravega cerkvenega duha je vdahnilo tem spevom še le krščanstvo.

Koral je bilo petje prvih kristjanov, ko so se shajali k lomljenju kruha in dajali v skupnem, medsebojnem petju Bogu hvalo in čast. Druzega petja katakombe niso slišale. Pa tudi pozneje, ko je cerkev jela svobodnejše dihati, ni opustila koral, temveč spopolnjevala ga je po sv. škofih in cerkvenih učениkih.

V 4. stoletju, ko so popolnoma prenehala velika preganjanja kristjanov, se je zaboljšanje službe Božje in cerkvenega petja zelo mnogo trudil sveti Ambrož, nadškof milanski. Na podlagi starih grških, takozvanih avtentičnih tonovih načinov je zlagal himne, antifone in pesmi za ljudstvo ter uvajal iste v bogoslužje. Nekateri glasbeni arheologi zatrjujejo, da sta silni vpliv, katerega je imelo ambrozijansko petje na čustva poslušalcev, provzročila deloma velika priprostost, deloma metrična uredba teh spevov. Vendar se v sodbi ne strinjajo vsi. Pa bodi stvar kakorkoli že, znano je, da je sv. Avguščina to petje zelo ganilo. To nam spričuje kaj lepo on sam z besedami: „Koliko solz sem prelil pri tvojih himnih in pesmih! Kako sem bil ganjen, ko je odmevalo po cerkvi ljubeznjivo petje! Glasovi so kapljali na uho, in z njimi je lila resnica v moje srce, v kojem je zaplapolal ogenj pobožnosti.“

Ambroževo delo je nadaljeval in mnogostransko spopolnil papež Gregor Veliki. On je koralne speve zbral v lepo celoto, jihboljšal, opilil in pomnožil. Obstoječe štiri tonove načine je razširil s tem, da je pridejal avtentičnim še štiri plagalne. Nadalje je tesno združil koralno petje z liturgijo s tem, da je postavil vanjo kot bistven del. Spisal je knjigo, „*Liber Antiphonarius*“ in dal en iztis tega kodeksa prikovati k altarju sv. Petra v Rimu, kjer se je isti po poročilu Janeza Diakona nahajal še v 9. stoletju. Zlasti pa je zagotovil Gregor Veliki svojemu cerkveno-glasbenemu delu obstoj in bodočnost z ustanovitvijo glasbenega zavoda, takrat slavno znane rimske šole. Kajti ta

šola je največ pripomogla v to, da je kmalu potem gregorijanski koral nastopil svoj zmagoslaven obhod po vsej Evropi. Daleč naokrog zunaj Italije so odmevale rimske svete melodije. Pri samostanih in večjih cerkvah pa so se ustanovljale šole, ki so marljivo gojile gregorijanski koral. Posebno sloveče so bile pevske šole, ustanovljene od Karola Velikega v Metz, Soisson-u, Achen-u in Št. Gal-u.

Gotovo velike važnosti je bila pri razširjanju koralnih spevov notna pisava. Ta je bila do konca prvega tisočletja kajpada še jako nedoločna in nenatančna, ker še ni eksistirala tak črten sestav kot ga imamo pri koralu dandanes. Ustna tradicija je nekoliko nadomestovala ta nedostatek; a čuditi se ni, če so se pojavile v raznih deželah razlike ozir koral. Ko bi ne bil iznašel benediktinec Gvido Areški štiričrtnega notnega sestava, bi bila enotna uredba koralnih spevov težko, težko kedaj mogoča. No, hvala Bogu za to veleznamenito iznajdbo! Kmalu po nji so začeli prepisovati v novem sestavu stare nevmirane, to se pravi še nedoločno pisane koralne kodekse ter dovršili to delo do konca 12. stoletja. Od tega časa dalje do tridentskega cerkvenega zbora je pa vsa umetnost vsled skrajno neugodnih časovnih razmer nekako mirovala in počivala; tudi za koral se ni dosti storilo.

Cerkveni zbor tridentski pa, ki si je med drugim stavil tudi nalogo, poživiti in povzdigniti versko življenje in kar je z njim v zvezi, ni prezrl cerkvenega petja. Poleg drugih naredb, ki so jih izdali očetje tridentskega zbora zastran cerkvenega petja, so tudi zaukazali, naj se čim preje oskrbi enotna uredba koralnih knjig. Papeža Gregor XIII. in Sikst V. sta izvršila to delo. Po njunih ukazih in pod njunim pokroviteljstvom sta pregledala liturgične knjige z koralnimi napevi vred Palestrina in njegov učenec Gvidetti. Bile so te knjige sledeče: *Directorium chori*, *Cantus eccl. offic. hebdom. maj.*, *Praefationes in Graduale Romanum*.

V prošlem stoletju je dal papež Pij IX. vnovič pregledati vse koralne knjige in izročil to delo kongregaciji za sv. obrede. Naš sedanji sv. Oče pa so l. 1883. pripoznali kot avtentično Pustetovo izdajo liturgičnih knjig ter taisto še enkrat potrdili l. 1894. Tudi želi Leon XIII., da bi se radi edinosti vsi katoličani oklenili te izdaje. Da ve in zna ceniti koral, je pokazal Leon XIII. zlasti s tem, da je napravil v Rimu „gregorijansko šolo“, kjer se posebno pridno in skrbno goji koralno petje.

Kar se tiče že precej časa trajajoče polemike radi pristnih koralnih melodij med Nemci (Regensburžani) in med francoskimi benediktinci omenjam samo to, da ima ista bolj znanstveno arheologičen nego praktičen značaj, da pa v visoki meri priča o razumnosti in vnetosti očetov benediktincev za častljivo, od nekdanj sv. cerkvi lastno petje.

Tako imamo zdaj pred seboj na kratko označeno zgodovino koralovo od prvih časov krščanstva do dandanes. Videli smo, kako ga je cerkev skrbno gojila, spopolnjevala, širila in skrbela za njegovo enoto. Kar je pa posebne važnosti, je dejstvo, da se cerkev skozi dolgo dobo stoletij pri liturgičnih opravilih ni posluževala drugega petja kot samo koral, in da so cerkveni skladatelji noter do 17. stoletja črpali motivov svojim krasnim mašam in globoko zamišljenim motetom večinoma iz gregorijanskega koral.

Ali ni koral tedaj zares cerkveno petje, ali mar ni bistvo cerkvene glasbe?

Cerkev je koral tudi zahtevala kot svoje petje in ga še vedno zahteva. Ona hoče, da bi koral zavzemal prvo mesto med cerkvenim petjem. Za vsa mašnikova opravila je koral naravnost ukazan. Kedarkoli govore rubrike v liturgičnih knjigah o kakem petju, je umevati vselej koralno. Slovesna sveta maša se nikakor ne more in ne sme opravljati brez koral. Pevski zbor sicer ni dolžan pri slovesni sv. maši peti samo koralnih spevov; vendar pa morajo biti koralni odgovori (responzoriji), naj so potem že enoglasni ali večglasno harmonizirani.

(Dalje prihodnjic).

O estetiki glasbe.

(Dalje.)

Cadeniæ sive clausulæ cantus gregoriani.					
		Principales		Secundariæ	
		Finales	Dominantes	Mediæ	Participantes
Tonus	I.	<i>d</i> (.)	<i>a</i> (:)	<i>f</i> (,)	<i>e</i> (;)
	II.	<i>d</i> (.)	<i>f</i> (:)	<i>e</i> (,)	<i>a</i> (;)
Tonus	III.	<i>e</i> (.)	<i>c</i> (:)	<i>g</i> (,)	<i>h</i> (;)
	IV.	<i>e</i> (.)	<i>a</i> (:)	<i>f</i> (,)	<i>c</i> (;)
Tonus	V.	<i>f</i> (.)	<i>c</i> (:)	<i>a</i> (,)	<i>g</i> (;)
	VI.	<i>f</i> (.)	<i>a</i> (:)	<i>d</i> (,)	<i>c</i> (;)
Tonus	VII.	<i>g</i> (.)	<i>d</i> (:)	<i>c</i> (,)	<i>a</i> (;)
	VIII.	<i>g</i> (.)	<i>c</i> (:)	<i>a</i> (,)	<i>d</i> (;)

c) Zveza kompozicije. Govor sestoji iz stavkov in je toliko bolj dovršen, kolikor večjo jednoto razodeva v besedi in v glasu. Akoprav se izražajo v govoru ali v deklamaciji mnogovrstne misli in čutila, izhajati morajo vendar iz ene glavne misli in iz enega prevladujočega čutila. Tako je tudi z glasbenimi stavki.

Estetika uči glede kompozicije:

α) Skladba mora biti jednotna, sicer ni lepa.

β) V podlago jej služi muzikalna temeljna misel, ki se imenuje tema ali vodilo. Vodilo se dobro razločuj iz celokupnosti ter nastopaj povsem samostojno, tako, da izvira harmonija iz vodila, ne pa vodilo iz harmonije.

7) V cerkvenih skladbah naj se rabijo kot vodilo melodije, vzete iz korala. Ako izbere skladatelj vodilo iz korala, ima dvojin dobiček. Prvič mu ni treba iskati pripravne temeljne misli, ker mu je znana vže iz liturgičnega petja, drugič se lahko zanese, da je njegova skladba cerkvena, ker sloni na koralu.

8) Stroga tematika starih skladateljev najbolj soglašja z estetičnimi pravili cerkvene glasbe.

III. Živahnost glasu.

Prišli smo do tretje glavne točke, ki pripada obravnavi o estetiki glasbe. Pisali smo najprej o bistvu glasu in potem o njegovem stopnjevanju. Sedaj nam je izpregovoriti še o njegovi živahnosti. Glas mora imeti v sebi življenje t. j. se mora gibati in izpreminjati, mora naraščati, vpadati ter soglašati s tovariši, ki se mu pridružujejo. Za vse te pojave nam služi izraz: **živahnost glasu**.

Tu je paziti na sledeče:

1. Glas je glede časa daljšo ali manjšo dobo trajajoč ter kaže v svojem gibanju določeno smer (ritmus).
2. Glas nastopa z večjo ali manjšo močjo (dinamika).
3. Glas stopa v zvezo z drugimi glasovi (harmonija).

1. Ritmus.

V melodiji govora se ločijo glasovi drug od drugega tudi gledé časa t. j. gledé daljšega ali krajšega trajanja. Ta razlika izvira iz govornikovega čutila in je tako mnogovrstna, kakor mnogovrstna so čutila. Vendar je pravilno in celotno vrejena. Red v gibanju glasu na podlagi gotovega časovnega merila se imenuje ritmus govora.

Opomniti nam je, da se ritmus ne opaža samo v govoru, temveč sploh v naravi. Glej orla, kako kroži v določenih potezah po zračni višavi! Opazuj konja, kako dirja v odmerjenih skokih! Celo črv in gosenica se pomikata v ritmičnem redu naprej. Enakih izgledov dobiš dovolj v prirodi.

Ako je govor ritmičen, mora biti ritmična tudi glasba. To glasbeno lastnost bi označili z besedami:

Ritmus je prosto, po melodijini vsebini in obliki vrejeno gibanje glasu obsegajočega takt, tempo in metrični sestav glasbenih figur. Takt kaže, koliko časa je odločenega vsakemu glasu na podlagi jednotne časovne mere (cele glaske, polglaske, četrтинke itd.). Tempo vrejuje hitri ali počasni nastop glasov z ozirom na značaj muzikalnega stavka. Metrični sestav glasbenih figur pa se ozira na dolgost in pravilno zvezo perijod, na povdarce in odmore glasbenega stavka, kratko: na celoskupno, a vendar jednotno simetrično kompozicijo. Zato je ritmus glavni pripomoček v dosego lepe glasbene ideje. Čestokrat se sliši: „Takt je duša muzike.“ Ali je to resnično? Zgornja definicija ritmusa nam pove, da ne. Ritmus je nevidni faktor, ali spiritus, ki oživlja skladbo, on je glavni poj m, takt pa le neka lastnost tega pojma.

Prvini, ki tvorita ritmus, sta akcent in prozodija. Imenujemo ji lahko naravni in umetni povdarec. Moderna glasba rada zapostavlja akcent

prozodiji, drugače cerkvena glasba. Njej velja pravilo: „Poj kakor govoriš!“ Umetni naglas mora jenjati naravnemu. Ker sestoji ritmus iz omenjenih dveh prvin, razločujemo dvojen ritmus: prvi se naslanja na akcent, drugi na prozodijo.

(Dalje prih.)

Dodatno poročilo o 12. občnem zboru Cecil. društva v Ljubljani dne 6. novembra 1902.

1. Društveni tajnik, vlč. g. kanonik dr. Andr. Karlin poroča:

Zadnji občni zbor, ki se je vršil dne 22. oktobra 1899, je čul pritožbo, da se število društvenih članov nekako manjša in da vsled tega niti vsi redni stroški niso bili pokriti z rednimi dohodki. V prvi svoji seji je na to odbor sklenil, da se poročilo o zadnjem občnem zboru še posebe natisne in v zvezi z neko prošnjo za pristop k društvu odpošlje na vse duhovnike domače škofije, ki doslej še niso udje. Tudi ta način, žal, ni privabil mnogo udov. Tako je v gmotnem oziru, kakor bode natančneje poročal g. blagajnik, zopet vladala jetika v društvu.

Društveni odbor je imel od zadnjega občnega zbora osem sej, katerih sklepi so se navadno prijavljali v „Cerkvenem Glasbeniku“. Zato ni, da bi jih še enkrat ponavljal v svojem poročilu. Omenjam le, da se je nabavil za orglarsko šolo po dobroti č. g. predsednika dober glasovir za 180 gld., na katerem se učenci marljivo vadijo.

V tej dobi je društvo priredilo svojim članom in prijateljem cerkvene glasbe dne 18. julija 1901 prav lep sestanek v Zatičini na Dolenjskem. Cistercijani, prav posebni prijatelji resne cerkvene glasbe, so nam v ta namen prepustili svojo cerkev, sami pa so v zvezi z nekaterimi večimi glasbeniki izvajali na koro s posebno natančnostjo posebne oddelke, ki se po cerkvenih določilih morajo pevati pri slovesni sveti maši. Popoldne so v cerkvi zapeli nekateri pevski zbori od drugod nekaj domačih cerkvenih pesmi. Vsem udeležnikom je ostal ta sestanek gotovo v najboljšem spominu.

Kajpada je društvo med tem časom izgubilo mnogo članov in prijateljev, izmed katerih navajam le tri. Dne 13. februarja 1900 je zatisnil trudne oči prvi in dolgoletni predsednik Cecilijinega društva v Ljubljani, prost dr. Anton Jarc. Nadalje je preminul 16. majnika 1901 v Mariboru naš dobri prijatelj in somišljenik, korni vikar Ljudevit Hudovernik. Letos dne 5. oktobra pa je prerano zamrl večletni predsednik goriškega Cecilijinega društva, profesor dr. Josip Pavlica. Ker je naše društvo ob svoji petindvajsetletnici izdalo posebno „Spominsko knjižico“, ki pride brez dvojbe v roke vsem članom in prijateljem, zato ne bom ob tej priliki govoril o zaslugah imenovanih naših somišljenikov, ter le prosim gg. društvenike naj preberó naznanjeno „Spominsko knjižico“, v kateri bodo našli kratek nekrolog o vsakem izmed naštetih pokojnikov. Dostavljam le, da jih Cecilijino društvo ohrani v trajnem, hvaležnem spominu ter priporoča svojim članom v pobožno molitev. In s to željo sklepam letošnje poročilo.

2. Društveni blagajnik, vlč. g. kn. šk. kancelar Jos. Šiška poroča:

Stanje društvene blagajne v zadnjih treh letih, to je od zadnjega občnega zbora, ki se je vršil dne 22. novembra 1899, do danes je v končnem vspehu nastopno:

Dohodkov je imelo društvo v tem	6572-97 K
izdatkov pa	6563-51 .
ostalo je torej v blagajni	9-46 K

Za to stanje, ki se mora v primeri s stanjem leta 1890, ko smo končali z znatnim deficitom, ugodno imenovati, se mora društvo zlasti zahvaliti velikodušni naklonjenosti svojega prevzvišenega pokrovitelja, ki je omogočila, da se je primanjkljaj poravnal, in ki jamči tudi za bodočnost, da bo mogoče še nadalje vzdržavati prepotrebno orglarsko šolo in ohraniti društvene finance v ravnotežju.

Na zadnjem občnem zboru se je sklenilo, da se razpošlje vsem duhovnikom ljubljanske škofije vabilo, naj pristopijo k „Cecilijinemu društvu“; temu vabilu naj se priloži poročilo o občnem zboru in pa položnice pošne hranilnice, po katerih naj bi vplačali na novo vstopivši in stari člani svoj letni donesek.

Ta sklep se je tudi izvršil. Vabilo je sicer našlo nekaj odziva, vendar pa ne takega, kakor se ga je bilo po pravici nadejati, kajti pokazalo se je, da na ta način ni upati zaželjenega uspeha. Za v prihodnje se pač bolj priporoča, naprositi velečastite gospode dekane da o priliki dekanjskih sestankov opozore gospode na društvo, je povabijo k pristopu ter pobero eventualne prispevke.

Ako bi se kljub temu utegnil pokazati kak primanjkljaj, se bo po obljubi prevzvišene-ga gospoda pokrovitelja pokrilo s tem, da se bode nekaterim cerkvam, ki to lahko utrpe, prispevki nekoliko zvišali. Za to veliko naklonjenost bo društvo gotovo vsikdar hvaležno, plačnik pa bo gospod Bog, v čegar slavo naše društvo deluje.

S tem končam svoje kratko poročilo ter prosim slavni zbor, naj je blagovoli vzeti na znanje.

Dopisi.

Ljubljana. P. Hartmanov oratorij „Sv. Frančišek“, čegar izvajanje v stolnici je zadnji list C. Gl-a za dan 22. in 23. aprila naznanil in katerega smo toliko željno pričakovali, izvršil se je ob velikanskim zanimanjem prijateljev glasbe naše in sosednih dežel tako sijajno, da je bilo treba prirediti 24. aprila še tretjo predstavo v uršulinski cerkvi. Bile sta obe cerkvi vselej tako polni poslušavcev, da nihče ni mogel več prostora dobiti in da se vkljub tretjemu izvajanju veliki množici ni mogla izpolniti želja slišati ta krasni glasbeni umotvor. Prvi večer bili so navzoči tudi naš premil. g. knezoškof Anton Bonaventura, škof tržaški, mnsgr. dr. Nagl in eksc. baron Hein; pri tretjem izvajanju pa g. divizionar pl. Chavanne. Že to splošno zanimanje je moralo vsakega veseliti, a tudi pobožno obnašanje navzočih, s katerim so pokazali, da vedó ceniti nabožno skladbo in sveti kraj, kjer se je vršila. S tem je pa tudi postal strah prazen, da bi se s takim oratorijem profanirala hiša božja. Saj je „Sv. Frančišek“ že sam na sebi skladba skozi in skozi prešinjena od cerkvenega duha tako, da bi bila vsaj polovico svojega učinka izgubila, ako bi se bila n. pr. izvajala v koncertni dvorani, ali celo v gledališču.

O oratoriju samem in njegovi vsebini natančneje tu pisati ni treba, ker je o njem „C. Gl.“ že lansko leto obširneje poročal povodom njegovega izvajanja na Dunaju; o njegovem značaju sploh bodi le toliko rečeno, da „Sv. Frančišek“ popolnem izraža onega duha, ki ga je vanj hotel položiti začetnik oratorija sv. Filip Neri. In to menda zadostuje. Nadrobno razlago našega oratorija je prinesel tudi „Dom in Svet“ leta 1902. iz peresa č. gospoda P. Hugolina, ki je s svojim trudom veliko pripomogel, da se je oratorij tako slavno pri nas izvršil.

Glede izvajanja res ne vem, kateremu faktorju bi dal prednost, ali genijalnemu gosp. dirigentu ter skladatelju P. Hartmanu, ali „Glasbene Matice“ blizo 200 grl broječemu pevskega zboru, izborno izvežbanemu po g. voditelju M. Hubadu, ali solistom (gospa H. Kury z Dunaja, ki je pela „Povest“ — sopran, g. Ernst vitez Camarotta iz Zagreba, ki je pel glavno ulogo sv. Frančiška — tenor, g. H. Holeczek iz Dunaja, kot Klara in Bonadonna (alt) in g. Al. Stejskal, z Dunaja kot Lukezij in Fra Angelo — bas), ali pomnoženemu vojaškemu orkestru, c. in kr. pešpolka št. 27, ki je štel nad 80 godal. In če se že moram za koga odločiti, izročim venec neomejenega priznanja in občudovanja skromnemu sinu sv. Frančiška, skladatelju-dirigentu P. Hartmanu, ki je kot general z višine vodil močno vojsko pevcev, solistov in orkestra do popolne zmage nad srci navdušenega občinstva.

In če je bilo izvajanje oratorija že prvi večer vzorno, bilo je drugi večer še vzornejše, zadnji večer pa tako, da si boljšega ne moremo želeti. Popolno priznanje zasluži naša dična „Glasbena Matica“, da nam je s toliko vnemo in vstrajnostjo poskrbela nena- vadno sladek vžitek v resnici plemenite glasbe. Upamo, da ne v zadnjič. —n—

Iz Prage. G. Bogomil Kašpar, znani neumorni boritelj za stanovsko poboljšanje cerkvenih pevovodjev, kapelnikov, organistov in lastnikov glasbenih šol, je izdal obrednik velicega tedna v češkem jeziku: *Officium majoris hebdomadae*. Prvi del: Obredi za dopoldansko službo na cvetno nedeljo, veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto in za slavnost vstajenja. Založil Fr. A. Urbánek v Pragi. Tisk društva „Politik“. Elegantna izdaja

z lepimi, velikimi notami, čez 150 strani stane 6 kron. Skrbno je g. izdajatelj, kakor marljiva čebelica, izbral potrební materijal za liturgične obrede, katerih besedilo je v manjšem tisku prestavljeno v češčino. Vsi spevi so v koralnih notah in večinoma še v lahkem zlogu četveroglasno postavljeni, oziroma prosto komponirani; tu so poleg izdajatelja zastopani naslednji skladatelji: I. A. Bernabei, I. Cainer, Ant. Foerster, Jak. Gallus, C. M. Hrazdira, P. Křížkovský, C. A. Leitner, A. Lipp, A. Lotti, G. P. Palestrina, V. Řihovský, I. C. Sychra, A. L. Vymetal in I. E. Zelinka. Drugi del bode obsegal popoldansko službo božjo velicega tedna.

F.

Razne reči.

(Slavnost Cecilijinega društva v Mariboru.) Dne 10. maja t. l. ob pol 10. uri predpoldne bo blagoslovil prevz. knez in škof dr. Mihael Napotnik v stolni cerkvi mariborski novo zastavo, katero so kupili nekateri dobrotniki Cecilijinemu društvu. Ta svečanost se bo jako sijajno obhajala. Udeležila se je bodo vsa katoliška društva. Pričakujejo se tudi gostje in prijatelji društva od zunaj.

V Lvovu je koncertiral 14. in 19. aprila t. l. Don Perosi s svojim oratorijem „Moses“ z nenavadno velikim uspehom.

Bukvarna Ulrich Moser-jeva (I. Mayerhoff) v Gradcu (Herrengasse 23) name-rava, ako se do konca tega leta oglasi vsaj 150 naročnikov, na novo natisniti dati le redko se nahajajoče, za cerkveno glasbo preimenitno delo Martina Gerbert-a „Scriptores ecclesiastici de musica sacra, potissimum ex variis Italiae, Galliae et Germaniae codicibus manuscriptis collecti“ (Typis San-Blasianis 1784). Delo bode obsegalo 3 zvezke po 1200 strani v mali četverki in bode veljal v polusnji vezan vsak zvezek 20 kron. Po tisku se bode cena povišala. Naročniki naj se oglase pri tvrdki U. Mosserjevi v Gradcu.

— Podpisani odgovarja na razna vprašanja, da so izšli v drugem natisu glasovi latinske enoglasne maše „Ecce panis angelorum“. Sprejeta je v društveni zapisnik ob-čnega Cecilijinega društva v Reznu. Cena posameznemu izvodu 30 vin. Deset izvodov 280 K. Jos. Lavtižar, župnik, Ráteče-Belapeč, Kranjsko.

Oglasnik.

Cantica sacra. Cerkevna pesmarica za moški zbor, drugi del, vredil Ant. Foerster. Natisnila in založila Zadrúžna tiskarna v Ljubljani. Cena 2 K. Davno zaželeno, več let pričakovano delo je zdaj dovršeno; novi, drugi del prinaša v lepi upravi 74 šte-vilk na 86 straneh (za 12 strani več nego I. del). Skladbe so vse druge kot v prvem delu, nobena se ne ponavlja. Razvrsten je ta novi drugi del slično prvemu, obsega namreč: Mašne pesmi (1—36); Cerkevno leto (37—53) t. j. advent, božič, razglašenje Gospodovo, ime Jezusovo, sv. družino, post, 2 miserere, velikonoč, nebohod Gospodov, binkošti, sv. Trojico, sv. Rešnje Telo, Srce Jezusovo; Marijine pesmi (54—59, Pesmi k svetnikom (60—66), K blagoslovu (67—70) in Pristavek (71—74) Poleg maše za mrtve z „Libera“ vred je latinskih skladb še 15, vse druge so slovenske s popravljjenim tekstom. Kakor se je tega napornega dela lotil v „Ceci-liji“ gospod prof. dr. Gr. Pečjak, tako je tudi blagovilil za ta zvezek marsikateri jezikovne napake odstraniti. Skladatelji, katerih skladbe prinaša novi zvezek so poleg izdajatelja: Belar, Blied, Carli, Čapek, Fajgelj, Gallus, Gerbič Haller, Hladnik, Horák, Hribar, Kimovec, Kothe, Mader, Mašek, Mozart, Palestrina, Rihar, Schubert, Schu-biger, Spohr, Witt, Vogler.

Latinska maša. Po pesmih Gregorija Riharja za mešan zbor, zložil Ignacij Hladnik, op. 46 V Ljubljani tiskala katoliška tiskarna. Založil skladatelj. Cena partituri in 4 glasom 3 K, posamni glas 30 vin. Iz 6 Marijinih in 6 drugih pesem Riharjevih je zložil g. Hladnik za posluh prikladno mašo. Izbiro odstavkov za ta mašni pot-pourri pustimo sicer popolnoma prosto, akoravno bi bilo ugodnejše, uporabljati pesmi po zmislu besedij — slišimo n. pr. postno kot za „Patrem omnipotentem“, sv. Ano kot „Benedictus“ itd. — Imitacija „Cum sancto Spiritu“ je postala za pevce nekoliko kritična; v altu bi stal pri tem po 4 osminkah bolje „h“, à ne „c“, v sopranu pa naj se pri „Patris“ istotau poje samo „c“ namestu dveh osmink. V „Credo“ naj poje bas na besedo „venturus“ dve osminki „a—h“, à ne „g—c“. V „Sanctus“ naj poje tenor na „in excelsis“ dve osminki „g—b“, à ne „g—c“. Nekateri tiskovne pomote je g. skladatelj popravil sè svinčnikom, kar naj bi se naredilo v vsakem iztisu. Takó popravljena maša bode razveselila prijatelje Riharjevih pesem, pevcem pa ne bode delala posebnih težav.

Današnjemu listu je pridana 4. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gujezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaža Cecilijino društvo. — Tiska Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.